JACOBSSONS
Rikspatent
SIVER DET MÉSTA BRÖDET
AV DET MINSTA MJÖLET
HALMSTAD

KVINNORNAS TIDNING

Blusen
skall, för att kunna tvättas om och om igen och ändock se fräsch ut, tvättas med
Gummans
FLINGOR
Fabrikanter A.-B. EHRBOTH & Co., Göteborg.
(Äro tillv. av Gummans Tvättpulver och Gummans Kraftskurpulver)

N:o 13. 4:de årg. 30 Mars 1924.

Annonspris: Textsida 25 öre pr mm.
» sista sidan 20 öre pr mm.
Längre annonsering rabatt.

Utkommer varje söndag.
Utgivare och redaktör: INGEBORG DAHLLÖF. För annons- och ekonomiavdelningen: EDITH RICKBERG.
Redaktion och expedition: *Vallgatan 27, Göteborg.* Tel. 18070.

Prenumerationspris:
Helår Kr. 6:—. 1/2 år Kr. 3:50. 1/4 år Kr. 2:—.
Lösnummer 15 öre.
Centraltryckeriet, O. Ericson, Göteborg 1924.

Eftertryck tillåtes gärna om "Kvinnornas Tidning", med hela namnet utsatt, angives som källan.

INNEHÅLL.

Utlandskrönika i sammandrag.
Våra flickskolor. Av Ellen Wester.
"Be pappa om pengar." Av Frigga Carlberg.
Kan kärleken dö? Av H—t H—n.
Stora landsvägen. Ett apropå av E. B.
Bosättning. Av Louise Bergh.
Film. Av Tora Ramm.
En kamrat. Av Maxim Gorki.
Silverslöjan. Roman av Ilse Leskien.

——::——

Utlandskrönika
i sammandrag.

Veckans mest uppseendeväckande utrikespolitiska tilldragelse är ministären Poincarés fall. Händelsen kom fullständigt oväntat och föranleddes av en omröstning i deputerakammaren, vilken gick regeringen emot, ehuru saken på förhand förklarats vara en förtroendefråga. Ärendet gällde statstjänstemännens pensioner, vilkas höjning sedan länge utlovats. Av sparsamhetshänsyn föreslog regeringen emellertid, att det skulle få anstå med reformen. Deputeradekammaren nekade dock sitt stöd och återförvisade frågan till utskottet. Poincaré inlämnade därefter ministärens avskedsansökan. Bakom det hela ligger kammarledamöternas obenägenhet att genom ett för statstjänstemännen förhatligt beslut reta hela denna mäktiga kår just nu, när valen stå för dörren och varje röst är av så stor betydelse.

Presidenten har uppdragit åt Poincaré att bilda ny regering.

På uppdrag av sin regering har franske ambassadören i London Saint Aulaire inlett en konversation med engelske utrikesministern, d. v. s. MacDonald, vilken som bekant bekläder denna post samtidigt med statsministerbefattningen. Konversationen gäller dels den nya uppgörelse i skadeståndsfrågan som förestår sedan de båda tillsatta utredningskommittéerna nu slutfört sitt arbete, dels Frankrikes militära säkerställande gent emot Tyskland.

De franska tidningarna tro sig veta, att skadeståndskommittéerna föreslå, att Tyskland skall återfå Ruhrjärnvägarne, att tullspärren mellan de ockuperade områdena och det tyska moderlandet skall upphävas samt att Frankrike skall avstå från varje militäriskt tryck på Tysklands ekonomiska liv, men för övrigt antages expertförslagen innesluta så betungande villkor för Tyskland, att dess regering för att våga godkänna och kunna uppfylla dem mot högerpartiernas väntade förbittrade motstånd måste känna det tvingande trycket av den fullt eniga franska, belgiska och engelska viljan. Det är detta M. Saint-Aulaire skall göra klart för MacDonald! Vidare begär han för Frankrikes räkning en beständig fransk-engelsk militärallians, riktad mot Tyskland. Den får dock icke innesluta något stadgande, som upphöjer England till ständig skiljedomare mellan Frankrike och Tyskland vid dem emellan uppstående tvister. Den engelska regeringens ställning i skadeståndsfrågan är icke känd. Däremot vet man, att MacDonald är avgjord motståndare till en fransk-engelsk militärallians och att han i stället vill anförtro Frankrikes säkerhet åt Folkförbundet.

Den engelska regeringen har i underhuset hemfört seger i Singaporefrågan, beslutet att inställa byggandet av en krigshamn därstädes. Liberalerna röstade med regeringen, som gjort ärendet till en förtroendefråga.

London har f. n. att dragas med en strejk, omfattande spårvägs- och omnibuspersonalen. De strejkande uppgå till 40,000 man; 4,000 bussar och 1,900 spårvagnar stå stilla. Den tillsatta undersökningsdomstolen föreslår, att Londons kommunikationer skola samordnas under gemensam ledning, varigenom ett bättre ekonomiskt resultat, möjliggörande löneförbättringar, skulle kunna förväntas. De sträjkande vilja emellertid icke inställa sin aktion i förbidan på en sådan åtgärd, utan fortsätta striden. Nya arbetargrupper väntas skola etablera sympatisträjk. Själva andan inom den engelska arbetarvärlden synes under de senaste åren hava undergått en för landet ödesdiger omvandling i hätsk riktning. En väsentlig orsak härtill torde vara, att den varma religiositet, som tidigare återfunnits hos det engelska folket, nu är ställd på avskrivning inom de bredare lagren. Denna religiositet, som sammanhängde med den stora Wesleyanska väckelserörelsen, skyddade England fullständigt mot 1700- och 1800-talens revolutionära smitta. Liksom i alla andra länder har arbetarrörelsen i England inriktat sig på att stimulera arbetarmassornas kamplust genom att först avkristna dem.

I Irland har ett militärmyteri utbrutit. President Cosgrave utfärdade nyligen ett dekret om en väsentlig reducering av armén. Chefen för denna, generalmajor Tobin, och hans adjutant, överste Dalton, vilka trots sina höga titlar äro helt unga män, nekade att efterkomma ordern. Då de, anklagade för myteri, skulle häktas, flydde de och följdes av ytterligare ett antal myterister, officerare och menige. Man antar, att det är medlemmar av denna lilla upprorsflock, som i Queenstown beskjutit landpermitterade engelska örlogssoldater. Ett högt pris är utlovat för attentatsmännens gripande.

Mussolini har i ett offentligt tal betecknat Italiens utrikespolitik som en fredens men också en styrkans politik. Armén, flottan och flygvapnet äro, förklarade han, oumbärliga faktorer i varje lands utrikespolitik. Han förhärligade därjämte fascismen som räddat Italien. Denna rörelse är baserad på samverkan mellan de olika samhällsklasserna och på vördnaden för religionen.

Grekiska nationalförsamlingen har under trycket av den härskande militärligan förklarat konungahuset avsatt och utropat republiken. En folkomröstning i frågan kommer senare att anordnas.

Förenta staternas president Coolidge har avböjt en framställning av representanternas hus om inkallandet av en internationell konferens för en reducering av flottrustningarne. Presidenten förklarar att tiderna icke inbjuda till en dryftning av denna fråga.

——::——

(Eftertryck förbjudes).

Något om flickskolor.

Av *ELLEN WESTER.*

Svenska Kvinnors Medborgarförbunds artikelserie.

När Fredrika Bremers *Hertha* i samtal med sitt hjärtas vän, skildrade sin föreställning om ett bildningsinstitut för kvinnor, sade hon: "Jag ville stifta en bildningsanstalt, en högre skola, där man icke skall lära franska, musik och rita — det kan läras annorstädes —, men där unga flickor — ur vilken samhällsklass som helst — vilka vaknat till en känsla av de högre behoven och för vilka den andliga stugan i vilken de leva, blivit för trång, skola kunna bli medvetna om sig själva och sin kallelse som samhällsmedlemmar", och hon tillade: "jag skall kanske ej se denna dag" — men det fick hon. — Hertha utkom 1856 och Högre lärarinneseminariet invigdes 1861, ehuru redan 1844 proposition därom framlagts i riksdagen. Och man kan därvid säga, att när kravet på kvinnornas utbildning till lärarinnor börjat röra på sig, gick marschen ej i långsam takt. Här talas icke om de många mörka århundraden som föregingo 1800-talet, då marschen började, ty svenska flickskolans hela historia, varav man skulle kunna få reda på enskildas tankar och förslag i frågan är ännu icke skriven.

I programmet för Askersunds flickskolas verksamhet, uppsatt 1812 (meddelat i Ebba Heckschers: "Några drag ur den sv. flickskolans hist.") där detaljerade uppgifter om forna och nuvarande flickskolor finnas, ser man hur det förhöll sig med uppfattningen av kvinnornas lärarinnekompetens. "Skolan skulle visserligen förestås av en 'guvernant', men av henne skulle ingenting annat fordras än "gott naturligt sätt, sunda moraliska begrepp, oskrymtad gudsfruktan och skicklighet i varjehanda fruntimmersslöjder". Undervisningsämnena skulle vara kristendom, modersmålet, geografien och historien, räkna och skriva. "I alla dessa nämnda ämnen bör undervisningen meddelas av gosskolans lärare eller om deras tid är för mycket upptagen av någon annan, *men aldrig av något fruntimmer.*"

Uppfattningen, här ovan synnerligen maskulin, av kvinnan som lärarinna modifierades dock snart. I stiftelseurkunden för Sveriges äldsta ännu bestående flickskola, *Kjellbergska* skolan i Göteborg heter det: "En blivande direktion har noga att tillse, att inga andra antagas till "Lectriser och Underviserskor", än de som själva njutit en vårdad uppfostran. I början möta väl svårigheter, men dessa torde övervinnas, om lärde män engageratt att instruera skickelige sujetter tills de förmå bestrida vad som fordras av dem". Jämte skolan avsåg också stiftaren att grunda ett så kallat "Fruntimmers Seminarium" från vilket "dygdige och christlige, gouvernanter", skulle kunna utgå.

För lärarinneutbildningen räckte det dock ej. "Det första förebudet till en ny tid var den år 1859 i Stockholm startade "*Lärohus för fruntimmer*", (se Dagny 23/12 1909) och efter detta upprättades ju snart "*Statens seminarium för utbildande av lärarinnor*". Länge sörjde detta ensamt för utbildningen av lärarinnor, men har nu följts av tvänne enskilda sådana i Stockholm och ett, det Kjellbergska i Göteborg.

Detta var något om dem som meddela undervisning, ty man får antagå att de varit de första. Att mödrarna först velat och ansett det nödigt att undervisa barnen i de konster och färdigheter de själva övade, och att flertalet barn ansett det för en plikt och en tvungen sak att mottaga undervisning är givet. Långt, långt framåt blev det ju också så, att döttrarna uppfostrades i hemmet och mestadels — undantag ha funnits i alla tider och alla stånd — övade hemmets sysslor.

Vad Sverige angår, var det den av skolor intresserade biskop Johannes Rudbeckius, som stiftade den första kända offentliga flickskolan i Västerås. 1632 har det sagts, och det är ju möjligt att den ej blev färdig förrän då, något belägg härför känner jag icke till. Men den 18/12 1628 utgav biskop Rudbechius ett brev, däri han säger:

"Medan man icke mindre omvårdnad bör hava om små "Pighebarn", att de bliva väl upptuktade och i barndomen lära deras catechismus, läsa och skriva såsom ock andra små kvinnosysslor, som de framdeles kunna hava gagn av, än om de små gossar eller drängar: är beviljat att en liten "Pigheskola" skall på en läglig ort i staden (Wästerås) uppsättas. Därtill skall sökas hjälp av staden, att i vinter må verket tillrådas och vill Gud, i vår uppbyggas och i sommar förfärdigas."

Den första skolan med undervisning i främmande språk var den s. k. Societetsskolan, inrättad 1787 i Göteborg. Det var till att börja med en samskola, och kanske kan man säga att denna var första följden av de krav på elementarkunskaper av olika slag, som numera vuxit fram. Det skulle föra för långt att nämna blott några av de skolformer, skoltyper, specialskolor, "skolpalats", som numera finnas. Man vill tro att det icke är endast en skola utan alla som ha det för en anförda mottot: "lär för livet och arbeta för andra".

Dock kunna vi äldre så väl minnas hur våra gamla kvinnliga anhöriga talade om att ännu på deras tid många fingo sin första, somliga sin hela skolbildning i en s. k. "mamsellskola". I ett rum, lågt till taket, där de sutto rätt många timmar utan raster, i kvav luft, på pallar eller bänkar utan ryggstöd, så barnryggarna värkte. Där studerades ingen biologi, utan *tuppen* värpte sockergryn, om studiet i abc-boken avlupit till mamsellens belåtenhet; där stickade somliga strumpor, medan andra läste upp läxorna i långkatekesen och "bibliskan" eller hade välskrivning.

I en sådan skola i Sölvesborg, där mamsellen hette Lovisa Holm, gick min mor bland andra. När hon varit i skolan en dag, fick hon sitt första betyg hem med sig, och det lydde: "Lilla Lina haver varit litet lat i dag, men det tager sig nog i morgon".

Är ej det betyget symboliskt för skolans hela, kvinnans hela utveckling?

Mycket få äro de, som ha varit föregångsmänniskor, brinnande i kärlek till vetande och nit att förskaffa sig sådant, rika på initiativ; några flera ha varit stridsvilliga för de förras initiativ, men många, många ha säkert suttit i sina undangömda småstäder och avlägsna landsändar och tänkt och hoppats: Det är ej bra i dag, men det tager sig nog i morgon.

Kanske är det också så, att nutidens stora, systematiserade kunskaper i vetandets alla grenar, ändå icke alltid medföra hjärtats fullständiga kunskap om godhetsbudet. Men vi tänka och hoppas: I dag är det ej alldeles bra, men det tager sig nog i morgon.

——::——

"Be pappa om pengar."

Av *FRIGGA CARLBERG.*

"Vill du ha en mössa med de röda band,
varje skilling räknas skall i mannens hand".

Sålunda lydde en strof i en gammal visa om en hustrus vedervärdigheter, som en min skolkamrat från början av 1860-talet lyckats snappa upp och som vi med förkärlek sjöngo till ackompanjemang av våra styltors klapprande mot småstadsgatans ojämna stenläggning under vår färd till och från skolan. Det övriga av dikten har jag glömt, likaså författarinnans namn, men i mitt hjärta har jag rest henne ett tacksamhetens äreminne. Orden voro ett litet bidrag till emancipationsväckelsen.

Om svar begärdes på en rundfråga, var inom familjelivet den modärna utvecklingen gjort sig mest märkbar, så skulle helt säkert många av svaren lyda: På det ekonomiska området. Industrialismens genombrott, med vad detta förde med sig av såväl gott som ont, blev den store omskaparen av kvinnornas förhållanden. Arbetsfördelningen blev en annan — överarbete å ena hållet och ett lyxliv å andra — sådan var avigsidan.

En amerikansk förf:a och ivrig feminist — Beatrice F. R. Hale — skriver i en av sina böcker, att den lantliga idyllen: den smäktande herden som knäpper på lutan utanför den älskades fönster och svär att hela livet bära henne på sina händer, skulle inför verkligheten te sig mycket olika. Så här skulle på ren prosa "herdens" (lantmannens) frieri lyda:

"Bliv min hustru, föd mig ett barn om året, (så att jag får billig arbetskraft), tillred min mat, mina barns och mitt husfolks. Diska kärlen, slå ut diskvattnet; håll huset rent och tvätta våra kläder. Gör upp elden, baka brödet, kärna smöret och ysta osten; salta ned köttet, röka fläsket och stoppa korvarna, sylta in och torka frukt och grönsaker, stöp ljus och koka såpa. Klipp fåren, spinn, väv och färga tyget till våra kläder och sy dessa; sticka familjens strumpor samt, vad du gör, glöm ej sy i mina knappar ordentligt. Tag vara på avskrädet åt grisarna och sköt om hönsgården. Du kan få behålla äggpängarna, om du vill, att köpa specerier för. Passa på att barnen läsa sina läxor och att de komma hela och snygga i kyrkan och skolan. Vårda mig om jag blir sjuk och möt mig alltid med ett glatt och vänligt ansikte, när jag kommer hem efter mitt tunga dagsverke på åker och äng. Glömde jag nämna, att jag under skörden behöver en efterdräng? Om jag får råd skall du få tillfällig hjälp inomhus, men du måste dock själv lägga hand vid det mesta och övervaka det hela. Gör detta för mig (och jag är glad se, att du är en duktig arbetsmänniska), så skall jag alltid vara snäll emot dig — *och försörja dig hela ditt liv!*"

Säg icke att detta är överdrift — jag har sett en sådan kvinna och gått hennes ärende, då hon skulle "be pappa om pängar".

Ett bland mina starkaste barndomsintryck är när jag stod inför min stränge fader med hälsning från mor, "att hon kunde gärna få 24 skilling" (= 50 öre). Hade han vid tillfället besök av sin granne och gode vän rektorn eller stadens ene illiterate rådman, som var en flitig gäst, så kunde det hända, att han med en skämtsam fråga, om det ovillkorligen skulle vara "gärna" utan vidare lämnade den begärda slanten. Men var han icke särskilt upptagen, frågade han regelbundet vad pengarna skulle vara till. Svarade jag då, att det visste jag inte, så hette det: "Tag reda på det". Så kunde jag återkomma med beskedet, att mor skulle ha arton skilling (37 öre) till en mark (= skålpund) smör och sex skilling till färska bullar, för faster Louise hade budat för sig att hon skulle komma och dricka kaffe. Efter denna fullständiga redogörelse lämnades summan utan invändning. Jag minns aldrig att den nekades. Men det kunde hända, att jag fick vänta en rundlig tid innan min närvaro observerades, och att tala utan uppmaning var ett brott mot fadersdisciplinen som ej kunde ifrågakomma.

Betecknande är att mina bröder aldrig uträttade den sortens uppdrag

SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET
GÖTEBORG - STOCKHOLM - MALMÖ

Avdelningskontor
över hela landet

Egna fonder Kr. 182,000,000:—

Gottgör å insatta medel
högsta gällande ränta

Telegramadress
"Kreditbolaget"

(Inf. gen. Göteb. Tandläkaresällskap)
Tandläkare Anne-Marie Heijde
Vasaplatsen 1. Telefon 15500.
Rådfrågning: Vard. 1/2 2—1/2 3, övriga tider efter avtal.

Tandl. SVEA LEFFLER.
Spec. Äkta Porslinsfyllningar.
Viktoriag. 8. Tel. 8958. Vard. utom lörd. 1—2.

utan alltid vi systrar, som ofta dagtingade om vem som var i tur. Gossarna gingo dock ej fria från obehagliga följder av systemet. Fanns det någon möjlighet för dem att bli skolsjuka onsdag eller lördag, då rektorns fru brukade glänta på dörren och med darrande röst be att få tala med honom, så begagnade de tillfället med uppräckta händer. De visste av erfarenhet att fruns ärende till sin herre och man gällde torgpängar och att rottingen, som ven över deras stackars lemmar, aldrig fördes med sådan schwung som dessa olycksdagar.

Den farligaste konsekvensen av tiggerisystemet inom äktenskapet, eller rättare familjen, ty de vuxna döttrarna voro i samma fördömelse vid behov av en ny klänning, ett par nya kängor e. d. — var den oärlighet och list det alstrade. För husfridens skull tvingades hustrun gå smygvägar, narras och krångla sig fram. Detta var så allmänt känt, att hon blev misstänkt därför, om hon var aldrig så oskyldig.

Ett par göteborgshistorier från 60-70-talet, berättade med namn, adress och data av en gammal dam, som kände sin tid och sin stad och hade öppen blick för livet omkring sig. Själv änka vid unga år med barn att försörja, visade hon att en kvinna kan sköta ekonomi och hon väntade på en ny tid och nya seder, som hon redan skymtade gryningen till.

Att t. o. m. kyrkan icke såg någon räddning från smygsystemet bevisade hon med en historia ur sin egen erfarenhet. En vän till henne gick, driven av samvetsbetänkligheter, till en prästman och frågade hur hon skulle ställa sig för att få hushållspengar av sin man. — "Brukar inte frun sticka ut ett öga på honom ibland?" frågade den vänlige själasörjaren.

— Joo, det förstås, när jag är tvungen så... medgav den unga frun.

— Gå då hem och stick ut det andra med, var rådet den gamle biktfadern gav. Det följdes antagligen.

En annan historia den gamla göteborgsfrun berättade, kallade hon typisk för vad missriktad sparsamhet kan leda till och den förtjänar kanske att återgivas.

Den gamle vetenskapsmannen sitter fördjupad i sina luntor, då hans maka kommer in i hans rum med en fjäderkudde i famnen och säger: "Kan du tänka dig, att här är en madam och bjuder ut en kudde med alldeles samma överdrag som vårt — se bara, det är som tyget tagits ur samma stycke! Och riktig gåsfjäder, det känns, och hon begär inte mer än två riksdaler för den — ett riktigt vrakpris. Du kan själv tala vid madamen, hon står i tamburen; hon kanske låter pruta med sig — en tolvskilling är inte att förakta.

Det var ju värt försöket, och gubben larvade ut i tamburen och lyckades spara in en silverslant, då han betalade försäljerskan. Frun stannade kvar, och då hon såg sin man fördjupad i arbetet, ordnade hon transaktionen med sin förtrogna hjälpgumma, stoppade pengarna i fickan och tillsade henne att gå köksvägen och lägga kudden tillbaka i makarnas säng i sovrummet.

Ja, så gick det till att rädda husfriden i forna dagar.

Men det var inte endast de gifta kvinnorna som måste be om pängar, det var ett för alla gemensamt drag. I mitt föräldrahem fanns en trotjänarinna som ägde ett litet kapital på ett par hundra kronor, ett långt livs besparingar genom försakelser och slit och släp. Genom många förmaningar lyckades min mor övertala henne, att då den lilla staden fått egen sparbank sätta in sina pängar där, i stället för hos "häradsdomarn därhemma". När fadern blev orkeslös, flyttade hon till torpet han bebodde för att sköta honom.. Så träffade jag henne händelsevis hos min mor, då hon varit inne i staden i ett viktigt ärende — hon skulle ta ut 10 kronor på sin sparbanksbok för att reparera taket på stugan.

— Nå, Johanna fick sina pengar? frågade jag.

Det var nästan med andakt Johanna satte kaffefatet ifrån sig, när hon svarade:

— Jag var så rädd, så jag skalv i knäna, när jag kom in i det fina huset och sa vad jag ville, men pängar fick jag tvärt. — Och tänk, sådda harrar — daj skällde inte! Men det märkli'aste å allt var la, att pängarna vaxit — rajnt å seg själ! Jag kan inte nog tacka gamla-frun, som viste mig te ett så välsignat ställe.

Pängarna hade tydligen inte "vaxit" hos häradsdomarn, och han hade tydligen ogillat hennes bön om att få ut en slant då det gällt.

Det påstås att den "tiggande kvinnan" lär gå igen i somliga hjärnor som en efterlängtad inkarnation av "den gamla goda tiden". Det är ju möjligt, fast otroligt, men för dessa efterblivna finns ingen bot, vi ha bara att "ömka och förlåta" och trösta oss med att deras antal minskas för varje dag som går. Framför oss lyser solen över "löftets land", där en kvinnas arbete är värdesatt och ingen gammal trött utarbetad mor behöver fälla sorgens och förödmjukelsens tårar över sin ställning. Nya släkten skola skörda, där nu goda makter plöja och så.

——::——

Redaktören fullständigt ur humör: — Världen är som förhäxad! Lugnt och stilla överallt. Inga bomber, inga jordbävningar, inga översvämningar utomlands och här hemma inte så mycket som ett litet bankrån, en förfalskning eller ett mord —

Redaktionssekreteraren filosofiskt: — Inga nyheter äro goda nyheter.

Redaktören mörkt: — Ja, men de duga inte att sätta fyrspaltiga rubriker över.

——::——

PÄRLOR
JUVELER
i modern infattning fördelaktigast
hos
K. Anderson
Hovjuvelerare. Ö. Hamng. 41.

Hemmets tidning
— är —
Göteborgs Aftonblad

Särskild, omväxlande avdelning för kvinnan och hemmet.
I varje nummer, värdefulla artiklar i olika frågor, berättelse, följetong, kåserier.

Pr kvartal 7.50 fritt hemburen.

Lösnummerpris 10 öre.

Alla måste veta att
A.-B. FERD. LUNDQUIST & C:os
Stora Vår-Realisation
av Mattor, Gardiner, Täcken, Filtar o. Linnevaror
pågår. En fördel för Eder. Vi äro billigast.
Därför att vi köpt alla våra varor direkt från fabriksorterna samt före nuvarande prisförhöjning. Vårt urval är utom all konkurrens.

Kan kärleken dö?

Av *H—t H—n.*

Somligt man läser har man svårt att glömma. Det kan visserligen försvinna för någon tid, men dyker snart ånyo upp igen, oroande ens fantasi på ett särskilt efterhängset sätt. Och en vacker dag finner man sig plötsligen fylld av en mängd tysta invändningar och förbehåll gentemot det lästa.

Någonting dylikt har hänt den, som skriver dessa rader inför ett uttalande i en för en tid sedan i Kvinnornas Tidning införd artikel, kallad "Äktenskapets blindskär". Det var en kvinnas bekännelse, om hur hon i ett olyckligt eller åtminstone mindre lyckligt äktenskap kände det som en verklig befrielse, när kärleken äntligen släppte taget om hennes hjärta och därmed lämnade henne i den fullständigaste likgiltighet för den andra partens görande och låtande.

Bikten verkade vid läsningen övertygande och befriande även på läsaren. Det föreföll så naturligt och välförtjänt att denna maka efter en lång fruktlös strid om lyckan skulle kunna mista henne utan saknad.

Men sedermera ha invändningarna kommit. Man frågar sig tvivlande om en sådan utveckling verkligen är möjlig i ett äktenskap, som alltjämt fortsättes, och vari makarna en gång förenats i sann och uppriktig kärlek. — Kan under sådana förhållanden kärleken dö och fullkomlig likgiltighet inträda? — Undertecknad tror det icke. Man opererar icke så utan vidare bort år från sitt liv. Tyvärr! kan man kanske i många fall tillägga. Ty där en förening slår så olyckligt ut att den för ena eller andra parten småningom blott blir en bitter missräkning, skulle det ovillkorligen kännas skönt att med en enda viljeakt kunna bringa hjärtat till fullkomlig glömska och ro. — Vilken lättnad att höra en gång efterlängtade steg såsom vore de en främlings, att se det likgiltiga, kalla uttrycket i ett förr älskat ansikte utan att lida, att höra en gång dyrkade läppar uttala sårande ord, som icke längre träffa eller förbittra! Att med ett ord ingenting vidare förnimma i hela detta fina, överkänsliga förbindelsenät, som en gång vibrerade vid den lättaste beröring — inför en blick — ett ord — vilken övervinnelse, vilken befrielse! Det vore tvångströjan av, pånyttfödelsen efter avtyningen, alptoppen efter avgrunden.

Om alltsammans endast vore så enkelt! Om en känsla blott någonsin vore så gripbar, ett samlevnadens band så påtagligt sammanvävt! Om icke vid sidan av nuet, som hetsar med sitt: Glöm! stod minnet som med sin stora, trolska blick frågar: Minns du? Kommer du ihåg? Om icke över hat och kiv svävade ljusa, okränkbara syner från ett förlorat paradis. Om ej ett heligt löfte band det bästa av ens själ, om aldrig doft av myrten och bröllopsklockors ljud fyllde luften — om aldrig ett minne föll en i handen och erinrade om hur nära lyckan stod en en gång...

Och man minns: en blick, en tår, ett famntag, ett skälvande ord. Så var det *då!* — Hur blev det annorlunda? Dig och mig blev allt detta givet — vad gjorde vi utav det?

Hjärtat vrider sig i kramp och kval: Varför — o, varför? Det är dock icke blott en människa, som glider ifrån en, utan den bästa, den utvalda delen av hela ens liv. Någonting som aldrig kan ersättas. Kunde det glömmas, utplånas, skulle man tåla och resignera, och det skulle aldrig uppstå något sådant som ett olyckligt äktenskap. Men man älskar ännu — därav kampen, hatet, bitterheten, trätan, de besinningslösa orden, allt framsprunget ur ett förtvivlat hjärta, som, om det vore kallt, skulle tiga, om det vore likgiltigt, skulle ha ro. Redan detta att man måste säga sig själv att den andra parten är en likgiltig, bevisar att han eller hon icke är det. — Ack, dylikt är endast tomma ord, som icke kunna skyla hjärtats sår! Man skulle icke slösa en tanke, en känsla på den kärlek som redan var död. Det är just emedan kärleken mellan två makar *aldrig* riktigt kan dö, som, hur paradoxalt det än kan låta, vi ha så många s. k. olyckliga äktenskap. Innerst inne är det kärleken som uppehåller dem.

Men det fordras stundom utomordentliga händelser för att parterna skola förstå både sig själva och varandra.

Ett eldprov först ger tingens rätta halt:
mull blir blott mull,
men gull blir gull,
och kärlek kärlek blir, som övervinner allt.

——::——

Vila på gamla dar'

Han kan knappast tro, att det är tvättdag, därför att tvätten går så fort nu, då hon använder Rinso.

Rinsosättet är ytterst enkelt. Allt som behöves är att lägga kläderna i blöt över natten i en Rinsolösning och morgonen därpå skölja dem väl. Tvättbräde är onödigt - likaså kokning, utom i de fall, då kläderna skola steriliseras. Ni behöver icke såpa eller lutpulver, endast Rinso.

Försök med detta underbara preparat i dag. Ni blir förvånad över resultatet. Följ bruksanvisningen.

Kokning onödig - likaså hård gnuggning.

SUNLIGHT SÅPTVÅL AKTIEBOLAG. GÖTEBORG.

Rinso

Gillblads
Stora
Vår=Realisation
börjar om Måndag, varvid stora utrangerade varupartier bortsäljas ofantligt billigt i betraktande av de uteslutande prima kvalitéer varom här är frågan.
10 % kassarabatt å alla övriga varor, förutom standardartikl.

Stora landsvägen.

Ett apropå.

Stora landsvägen, som f. n. uppföres ett begränsat antal gånger å Lorensbergsteatern, var Strindbergs sista dramatiska alster. Det är en av dödstanken inspirerad uppgörelse, tillkommen fyra år innan diktaren själv fick färdas den väg, som leder ut från livet och de levande. För tolv år sedan, den händelserika våren 1912, blev diktarens hälsa bruten på allvar. Så sent som den 9 april rasade en av de våldsammaste snöstormar i mannaminne över Stockholm. Just denna oförglömliga ovädersdag tog Strindberg sin sista morgonpromenad för att kort därpå fullständigt nedbrytas av den sjukdom, magkräfta, som ändade hans liv.

Den 17 april var en minnesvärd dag, som allt samverkade för att göra så dyster som möjligt. En partiell solförmörkelse, som medan den varade insvepte allt i ett onaturligt, askgult sken samt budet om Titanics förlisning, vilket i jätteskrift stod att läsa på alla anslagstavlor lade en obeskrivligt tung stämning över huvudstaden. Vid sidan om det uppskakande olycksbudet från sjön syntes bulletiner om Strindbergs sjukdom, vilka av mången säkerligen lästes med lika stor gripenhet som budet om Titanickatastrofen. Denna hade på diktaren gjort ett utomordentligt djupt intryck, och hela söndagen den 21 april, samma dag som hans första hustru, Siri von Essen, avled i Finland, spelade han den psalm under vars toner Titanic med sina tusentals passagerare gått i djupet: "Närmare, o Gud, till Dig..." Den 14 maj, precis på dagen 1 månad efter Titanics förlisning hade Strindbergs stormiga och plågade ande äntligen fått ro.

Stora landsvägen låg framför honom. För att väcka så litet uppmärksamhet som möjligt hade han bestämt att begravningen skulle äga rum så tidigt som klockan 8 följande söndagsmorgon.

Vilken anspråkslöshet — och vilken inkonsekvens. Samme diktare, som på sin första stora roman satt som motto Voltaires berömda ord: "Rien n'est si désagréable que d'être pendu obscurément", önskade, sedan han nått världsberömmelse att få jordas i tysthet. Hans önskan, om det verkligen var en sådan, blev icke uppfylld. "Hela Stockholm" följde honom till graven. Redan i arla morgonstund genljödo gatorna av steg, som alla gingo i samma riktning, mot samma mål. Från Blå tornet ända ut till Solna hade kompakta människomurar formerat sig, och därute på kyrkogården sågs knappast vare sig mark eller strå för åskådare. Märkligast av allt var den djupa tystnad som härskade bland dessa enorma människomassor — en obeskrivlig, andlös tystnad, vari endast likvagnshästarnas och processionens skritt fot för fot genljöd vemodigt och högtidligt.

Så skedde en knoppande majmorgon under enastående hedersbetygelser den ensammastes bland de ensamme sista färd — Stora landsvägen fram.

Dessa erinringar dyka ofrivilligt upp för minnet, när det verk, som kan betecknas såsom en slags slutuppgörelse i hans självbiografiska diktning, nu framföres å Lorensbergsteatern. Under de fyra sista åren ägnade sig Strindberg uteslutande åt sina Blå böcker samt smärre ströskrifter och tidningsuppsatser. Det var som om han efter Stora landsvägen icke haft mera att säga som diktare och biktare.

Han vände sig nu i stället ut mot tiden, med divinatorisk blick förutseende att den bar stora prövningar i sitt sköte och att ont stundade. Måhända skedde hans egen sortie i vad han själv skulle kallat behaglig tid, innan stormen släppts lös över världen och innan den fruktansvärda järnvägsolycka inträffade, som 1 månad och två dagar efter hans egen dödsdag skördade hans älsklingsbarn och äldsta dotter i äktenskapet med Siri von Essen, Greta von Philp.

——::——

FRÅN KVINNOVÄRLDEN.

Vid K. F. U. K:s världskongress i Washington den 9—17 maj kommer Sverige att representeras av grevinnan Elsa Bernadotte av Visborg.

——::——

Kobbs Thé
är alltjämt marknadens förnämsta

Livet i Bergslagen
i helg och söcken under gångna tider det är vad som skildras i Redaktör A. G. Peterssons genealogiska bokarbeten
MÅNSSLÄKTEN
KEXSUNDERSSLÄKTEN
NYTORPSSLÄKTEN, 8 kr. vard.
ÅSJÖHYTTESLÄKTEN
5 kr. plus porto per postförskott. Distribueras endast från förf:s eget förlag, adr.: *Kristinehamn.*

MERKUR-TVÅLEN
använd enligt bruksanvisningen giver ett storartat resultat.

Solen bleker! men våra ljus- och tvättäkta Bomullstyger, Möbeltyger o. Gardiner motstå i åratal dess inverkan.
Prover sändas — Presisera godhetsfullt vad Ni önskar
KONSTFLITEN, Avenyn, Göteborg

Offentliga nöjen.

Stora Teatern
Söndag kl. 1,30 Billighetsmatiné,
TIGGARSTUDENTEN.
Söndag kl. 8 för sista gången:
Geishan.
Måndag och tisdag
Gästuppträdande av *Joseph Hislop:*
BOHÊME.

Lorensbergsteatern.
Söndag och måndag kl. 8 sista gångerna:
Stora landsvägen.

Nya Teatern.
Söndag kl. 1,30 Billighetsmatiné:
ANNONSERA.
Varje afton t. o. m. tisdag
Flamman.
Onsdag kl. 8 Premiär:
GURLI.

Lilla Teatern.
Lördag och söndag kl. 7 och 9:
övriga dagar kl. 8:
Bröderna Östermans huskors.
Söndag kl. 1,30 Matiné:
HEMSLAVINNOR.

För
Konfirmationen
finnes det största urvalet
Skodon
hos
City
Kungsg. 51 *Skomagasin* Tel. 9179.

TÉSALONGEN
LUNCH A
hos
Vollmers-Meeths
Nedsatta priser!

från kvinnovärlden.

Det är knappast troligt, att det i andra läsningen av engelska underhuset antagna förslaget om en sänkning av den kvinnliga rösträttsåldern till 21 år blir lag — man vill nämligen icke ha en kvinnlig röstmajoritet, vilket blir fallet, om billen blir lag. Man skulle då få en och en halv miljon flera kvinnliga väljare än manliga. Två av de kvinnliga underhusledamöterna röstade *mot* billen.

—::—

Människorna avsky varandra alltför ofta, emedan de icke känna varandra.

Silvio Pellico.

SIDENHUSETs DAMKONFEKTION

Senaste Nyheter från Paris i Blusar och Klädningar nu inkomna.

Bosättning.

Några råd till nygifta.

Av

LOUISE BERGH.

Man är ung, förhoppningsfull och förälskad och vill sätta bo... men...!

Här begynna svårigheterna. Bosättning är en dyr affär. När man en gång tar det viktiga steget, vill man inte vara sämre än andra. Ens kolleger ha det så och så, och nu gäller det att visa att man kan göra sin sak minst lika bra. Antingen det — eller också inte alls!

Det är egentligen opposition just mot de schablonhem, vartill ett dylikt resonemang leder, som inspirerat undertecknad att, till den verkan det hava kan, blanda sig i de nygiftas affär.

Om var och en, som skall sätta bo, först sneglar på sin grannes för att veta hur han skall göra det, måste alla hem småningom bli tråkigt lika. Och som det därvid gärna sneglas — icke nedåt, utan uppåt, blir bosättningen vanligen en historia över de egna tillgångarna. För skuldsättningen, de redan vid invigningen insläppta bekymren får sedan tillfredsställelsen att ens hem gör sig för andra bilda den visserligen behagliga, men dock fruktansvärt tomma tröstegrunden. Ack, ingen skulle i motgångens stund förr lämna en i sticket är just dessa åskådare och mednjutare av ens fåfänga! Ingen skulle snabbare fälla den gamla beska domen att högmod går före fall.

Därför är mitt första råd till de unga, som med begränsade tillgångar skola skapa ett eget hem:

— *Börja enkelt!*

Se icke till höger eller vänster, utan på pängen i handen och räkna förståndigt och lugnt ut vad ni trevligast, bäst och bekymmerfriast kan skapa av den! Har ni endast råd att ha ett rum, så gör detta vänligt, ljust och glatt — något som icke kan vinnas genom att placera tunga, mörka och dyrbara möbler däri. Ett sådant mörkmöblerat rum, begagnat som sovrum, matsal och småningom barnkammare samt dessutom utan den stilenliga monteringen i alla detaljer skall alltid verka halvherrskap. Väljer ni däremot en enkel lackerad möbel med liggsoffor, som med kuddar och överkast kunna bäddas upp såsom ottomaner om dagarna, har ni träffat en stil, som på ett vänligt, glatt och trivsamt sätt kan genomföras till ett vackert och om god smak och kultur vittnande helt. Möbeln är ej dyrare än att pängen räcker också till mattor, lampor, kuddar, blommor, böcker, ett par bekväma korgstolar m. m. — saker som i värsta fall kunna anskaffas småningom och betalas med de pängar, som annars skulle ha gått ut som avbetalning på den dyrare och efter daglig nötning snart skamfilade möbeln i ek, valnöt eller mahogny. Ett eller ett par sådana lätt och ljust möblerade rum med glada färger i allmoge, gult eller orange, med växter, blommor och sol kunna göra den anspråksfullaste tillfredsställd.

Mitt andra råd är:

— *Köp ingenting obehövligt!*

Erfarenheten lär snart att varje överflödig sak, d. v. s. varje sak som inte fyller ett bestämt ändamål, har värde endast så länge man inte äger den. Sedan blir den blott en pjäs att damma och flytta och småningom, när intressena bliva andra, ställa undan i en vrå. Det är ofta alla dessa överflödiga saker, som giva många hem ett så sjaskigt och överlastat utseende. Det är därför bättre att lägga ned en disponibel summa på en praktisk sak för köket än på en prydnadssak, som står endast för att synas. Den förra kan på ett gagneligt sätt hjälpa en i arbetet — på den senare blir man med tiden hjärtligt led.

Mitt tredje råd är:

— *Köp litet, men gott!*

Om det gäller linne, kläder eller mat är det en förträfflig regel att begränsa sig till vad man behöver. Rörande linne kan det under normala förhållanden vara fullt tillfredsställande att tillämpa den amerikanska metoden med tre byten — ett rent, ett under användning och ett i tvätten. Man får visserligen tvätta oftare, men detta är ju ur hygienisk synpunkt bara en stor fördel. Vad åter kläder och mat angår bör man utbruka, vad man har, innan man köper nytt. Ingenting sätter fantasien så i rörelse som den tomma garderoben, det utgångna skafferiet — en syn som väl knappast träffar de alldeles nygifta, men som dock senare blir oundviklig. Med litet intresse och vilja kan man då göra underverk av det lilla. Först när alla chancer äro utbrukade är tiden inne för de nya inköpen.

Man behöver i det hela oändligt litet för att leva — man kan behöva oändligt mycket. Det är en skiftande skala av behov, som löper mellan det lilla med tidningspapper tapetserade och med några oundgängliga ting inredda krypin'et, vari vagabonden torvtigt men sorgfritt och kanske lyckligare än de flesta framlever sitt liv, och lyxslottet med hundra rum och nästan lika stor betjäning. Huvudsaken är att var och en får ett hem i harmoni med sitt eget väsen och efter sina egna tillgångar — att ordet: Skuldfritt! kan stå över dess dörr och sorglösheten trivas innanför.

Det personliga modet att gå egna vägar i denna angelägenhet skall alltid kunna skapa ett hem av intresse och originalitet. Önskan att icke få det sämre än andra däremot blott en oftast dålig kopia. Och av den slags hem ha vi redan övernog.

—::—

Film.

Nästan undantagslöst blir överflyttandet av ett berömt verk till filmen liktydigt med en förvanskning.

Gösta Berlings saga har endast blivit en ny bekräftelse på regeln. Mycket av det väsentliga har ej kommit med, och av rena oväsentligheter, såsom Ekeby brand och vargfärden, ha gjorts stora nummer. Vad man framför allt saknar är en berättande linje, trohet mot karaktärerna och sist men icke minst sagans egen stämning. Den förryckes redan i själva det misslyckade anslaget med de dansande och skuttande kavaljererna. Det hade varit lyckligare, om man i stället i filmen såsom i sagan fått följa den avsatte prästen på livströtthetens väg in i äventyret. Man hade velat se såväl hans vilja till bättring och hur denna omintetgöres genom den välmenande men dumme Kristian Bergh, som hans simpla stöld av mjölet från Brobyprästens stackars svultna och strykrädda lilla dotter, hans därav följande självförakt och längtan efter döden, vilken också blivit hans lott, om icke majorskan just då trätt i hans väg. Genom en sådan tillrättaläggning hade greppet på karaktärerna från början blivit säkrare och sannare, det hela, för en icke initierad åskådare, förklarligare. Nu upprullas snarast en mängd visserligen storslagna men sammanhangslösa bilder, vari karaktärerna drunkna och sagans ursprungliga stämning förflyktigas.

I rättvisans namn måste dock erkännas att Gösta Berlings saga icke är ensam om ett dylikt öde. Det finns verk med större förutsättningar att kunna återgivas på den vita duken som misshandlats till oigenkänlighet. Man erinre exempelvis det sorgliga, av en braskande reklam föregångna filmuppkoket på Dickens härliga roman David Copperfield. Vem kunde i denna sentimentala, tårdrypande filmskildring, vari prygel och dödsbäddar utgjord huvudmomenten, igenkänna Dickens mästerliga roman, över vilken livets skuggor och dagrar växla så snabbt och poetiskt lustbetonat!

Man ser stundom på bokpärmar underliga teckningar, som skola föreställa hjälten eller hjältinnan i boken, och som visa att tecknaren icke har den blekaste aning om hur författaren tänkt sig dem. Det är ungefär samma förhållande med förvanskad film. Regissören har icke förstått verket. Han saknar med andra ord den kongenialitet som kräves för att till ett nytt språk, åskådningens, översätta det skrivna ordet. Ovillkorligen transformerar han ned det hela till sin egen nivå och åstadkommer den osanna och bristfälliga översättning, som måste bli resultatet, då översättaren icke förstår eller behärskar det språk, varifrån han översätter.

Den svenska filmen har, och detta med rätta, namn om sig att vara en av världens yppersta. Tänker man på Körkarlen måste man göra det enastående medgivandet att filmen här nästan överträffade verket. Det var ett genialt arbete, över all teknik, inspirerat, såsom *drömt fram* på den vita duken. Intet filmverk i världen har nått högre. Vi kunna väl ej heller knappast dölja den sanningen för oss att vi med Viktor Sjöström förlorade vår främsta kraft inom svensk film. Hans namn sammanhänger oupplösligt med dess bästa skapelser och största berömmelse. Vi hade behövt honom nu, när Sveriges stora nationalsaga skulle fästas på duken för att över all världen vittna om svensk bygd och folkkaraktär. Vi hade velat se sagan som den är, utan ändringar och tillägg, verkande med sina egna medel. Sorglös, obändig, stolt och vek som vårt eget svenska lynne, med gestalter som bränt sig in i minnet till evig tid.

Nu är den i stället en praktfull bilderbok, full av ståtliga scenerier, vilka endast såsom händelsevis gruppera sig kring en svensk präst och majorska, och som skola ge världens fantasi nya märkliga tillskott till föreställningen om det lustiga livet i vargarnas och skogarnas land högt där uppe i Norden.

Tora Ramm.

—::—

Du skall aldrig skada din vän. Du skall undvika din väns hustru när han själv är borta.

(Hinduiskt ordspråk).

—::—

Förlovar
eller
Gifter
Ni Eder, så annonsera det i
GÖTEBORGS MORGONPOST
Alla Edra vänner, läsa den tidningen.
Läst i varje bildat hem i västra Sverige.

Handarbetsaffär
i västkuststad överlåtes, helst genast, på förmånliga villkor. Svar ställes till "Handarbetsaffär, Mars", Kvinnornas Tidning, Vallgatan 27, Göteborg.

Nytt kvartal
nästa n:r! Förnya er egen prenumeration och animera Edra vänner att också bli prenumeranter!
Pr kvartal Kr. 2:— Tel. 18070.

Fru LISA KRANTZ
Syateljé
Vadmansgatan 4 Telefon 8151
rekommenderas
Tillskärning och *provning* utföres.

A.-B.
Herkules Skodon
Kungsgatan 45. Telefon 1900.
Rikt urval. Billigaste priser

KNUT HEURLINs Hemslöjd
flyttar till KORSGATAN 8
Billiga priser. **REALISERAR.** *Billiga priser.*

Silverslöjan.

ROMAN
av
Ilse Leskien.

Auktoriserad översättning av *Ragnhild Lindberg.*

11

Så snart Henry kom in, vaknade inom henne en oemotståndlig önskan att göra intryck på honom, att låta honom se vad hon ägde av livlighet och friskhet, spiritualitet och tjusning. Hon uppbjöd hela sin fängslande förmåga för att visa honom, att andra funno behag i hennes väsens egenart och föredrogo den framför en Julies tjuskraft. Därför sökte hennes ögon Fiedlers ansikte allt vänligare, hennes leende blev gladare och hennes ansträngningar att vara honom till nytta allt mera iögonenfallande, tills slutligen Fiedler helt uppgav sin vid Henrys inträde antagna, mera reserverade hållning och, just genom makens närvaro, vågade att allt mera fritt hänge sig åt njutningen av denna intima samvaro.

Aldrig blev Elisabeth sig själv så helt, som när ett intellektuellt arbete fängslade henne. Då glömde hon bort den skygghet, som eljest inhöljde hennes väsen och under spänningen av detsamma försvann hennes allt för stora tillbakadragenhet och hon lät sitt inre komma i dagen. Då Elisabeth var sysselsatt med dylikt själsarbete, eller då hon talade med ett barn, visade hon sitt verkliga jag ohöljt.

Så satt hon där nu mellan de två männen, sval och behärskad till det yttre, sprudlande av liv, värme och kraft i ord och åtbörder och hennes charme fängslade och oroade dem båda mer och mer. Fiedler, därför att han blev allt tydligare medveten om sin växande böjelse för henne, Henry, därför att den tanken blev allt outhärdligare för honom att hon nu, då hon började finna sig själv och utveckla sig så, som han just hoppats, kanske skulle gå förlorad för honom.

— a notion. . . hör du, Henry, vill du inte hjälpa mig, ljöd plötsligt hennes klara stämma, där han satt, skenbart upptagen med läsning, och stirrade mot ett av rummets hörn.

Han reste sig genast upp.

—. . . det är ett förskräckligt ord, nyss betydde det antydan, sedan föreställning, men här duger intetdera, märker jag.

— Ack, min bästa fru, det är likgiltigt. . .

— Nej, vill du höra på det här, Henry, och så läste hon den engelska meningen för honom. Han lyssnade uppmärksamt och sade därefter, att "idé" kanske vore det ord, som bäst motsvarade det mångtydiga "notion" och efter en liten diskussion kom man överens om att översätta det svåra ordet med "idé". Fiedler blev litet otålig över att hon så där noggrant skulle göra sig underrättad om mannens åsikt; men Elisabeth erfor en smärtfylld glädje över att veta att hon tvingat Henry att höra på, fastän han låtsades läsa, ty hur skulle han annars vid hennes plötsliga tillrop kunnat ha ett så väl uttänkt ord i beredskap?

Men det var ej alltid som Henry kom i tid för att finna Fiedler kvar. Än var det ett sammaträde, än besvarandet av några angelägna brev, som fördröjde honom. Vid sådana tillfällen måste han tvinga sig till att ej framkalla för sin inre syn bilden från Elisabeths arbetsrum, framför allt vågade han ej tänka på det uttryck han en gång varseblivit i Fiedlers ögon, då denne såg på Elisabeth och ej trodde sig observerad.

Vad Elisabeth kände kunde Henry icke få klart för sig. Var det den för henne så förtroliga atmosfären av studier och bildning, som Fiedler förde med sig, vilken gjorde henne så mycket gladare och friare, eller var det Fiedlers person, som verkade så starkt på henne? Borde han ingripa? Skulle det föra Elisabeth tillbaka till honom eller blott påskynda en fullständig brytning? Allt brådstörtat var honom ytterst motbjudande, allt våldsamt, högljutt, bjärt! Vad som måste ske, borde ske tyst. Han hoppades, att Fiedler förstode detta, och att det skulle lyckas för honom själv att behärska sig in i det sista. Men Elisabeth hade blivit det obekanta, oberäkneliga för honom. Vad försiggick inom henne?

Då Fiedler en afton gick hem genom stadsparken, blev han sittande på en bänk vid yttersta ändan av den stora uthuggningen för att samla sig, innan han kom hem till modern, för vilken han måste fullständigt dölja, hur det var fatt med honom. Den påfallande olikheten i hans sätt att vara tillskrev hon lyckligtvis det stora arbete han var upptagen av.

Fiedler tyckte alltid så särskilt mycket om denna glänta i skogsparken. Den mjuka belysningen över dälden syntes honom så vacker i jämförelse med det skarpa solskenet på södra sidan. Den täta skogsranden i bakgrunden med sina mörka, vågformiga linjer, ur vilken här och där toppen av en gammal lind eller bok reste sig som en grön kupol, den ljusgröna ängen, allt tilltalade honom, syntes honom på ett alldeles särskilt sätt förnämt, lugnt och blitt, smältande tillsammans med hans egen stämning.

Den värmande aftonsolen, som för ett ögonblick sedan nått hans bänk, gjorde honom gott, ty man hade just haft ett par dagars kyligt majregn. Han slöt ögonen och försjönk i tankar.

Hur stod det egentligen till med det van der Borgkska äktenskapet? Något var som det icke skulle vara. Henry var alltid lika artig och ceremoniös, men, om han verkligen älskade, skulle en sådan hållning vara otänkbar. Och hon? Hon undvek tydligen att tala alltför mycket med honom, hon vände sig aldrig förtroligt till honom, hade intet särskilt leende för honom, inget smeknamn. Även hon var alltså blott och bart korrekt. Vad låg väl bakom? Och han kom att tänka på allt vad han hört av sin mor en gång.

Då han efter en längre stund vaknade upp ur sina tankar fick han plötsligt se van der Borgks automobil komma längs vägen, som korsade ängen.

Bilen var av en sällsynt vacker modell, mörkgrön och silvergrå till

A.-Bol. NYA BIKUPAN

Kungsgatan 45. Göteborg.

Vitvaru- & Brudutstyrselsaffär

BARN- & BABYKLÄDER

RIT. & PÅB. HANDARBETEN

Telefon 5107

Köp Olof Asklunds Bröd
Det är bäst

Ziwertz' Momentan

färgmedel för ögonbryn, hår och skägg, ögonblicklig verkan. Fäller ej vid tvättning. För hälsan oskadlig. Finnes i 4 nyanser. I parti och minut hos Kungl. Hovleverantör

Ziwert'z Eftr.,
Lorensbergsgatan N:o 7, Göteborg. — Tel. 1098

Prisbelönta Fruktkonserver i sockerlag

Hallon, Moreller, Klarbär, Plommon, Päron, Äpplen i sockerlag i burkar à **kr. 1:50**, varje burk avsedd för 5personer. Hallonsylt, Jordgubbsylt, Apelsinmarmelad à **kr. 1:75** pr burk, **4 burkar fraktfritt.** Expedieras mot efterkrav från Hjalmar Landins Fruktkonservfabrik, **Mosås**

Bråsths Konditori

Victoriagatan 1 B (hörnet av Storgatan)

REKOMMENDERAS.

Amalia Gustafssons

Saluhallen 21—23
förstklassiga **Charkuterivaror**
rekommenderas. Tel. 1976.

Färsk FISK

Hansson & Silfverstrand
FISKAFFÄR
Bazargatan 8. — Tel. 95 80, 15 380

Nyutkomna böcker.

J. A. Lindblads förlag, Uppsala:

J. A. Ekelöf: Bland stumma bröder. Pris kr. 1,75.

Heinrich Steinhausen: Irmela. Roman, övers. från tyskan av Wilhelmina Fransén. Pris kr. 4,50.

Åhlén & Åkerlunds förlag, Stockholm:

Filet och tyllarbeten. Fullständig lärokurs jämte mönster. Bemyndigad bearbetning av Elsa af Trolle. Pris kr. 3,75.

Mönsterstickning. Lärokurs jämte typiska svenska mönster från olika landskap. Utg. av Anna Petersson-Berg. Pris kr. 4,50.

Skodon Repareras billigt.

Herrskor sulning och klackning **6**.50
Damskor d:o d:o **4**.75
hämtas och hemsändas efter påringning
Telf. **236—11510**.

Vanföreanstaltens Yrkesskola.

Varje förståndig husmoder
använder
Pellerins Margarin
i hushållet

Varför plågas med dåligt kaffe då Ni kan få Swalanders kaffe! Butiker: Kungsg. 17 Korsg. 13, Bazar Alliance. Prova redan i dag! Säljes endast i egna butiker.

Hur jag syr mina kläder själv. Handledning i konsten att sy själv till husbehov. Bemyndigad bearbetning av Marta Swenborg. Pris kr. 3,25.

—::—

En kamrat.

Av *MAXIM GORKI.*

— Jag hade en kamrat — släck o Herre, hans brinnande själ! Ty varför skall den brinna där borta i trakten av polcirkeln, dit han rest mot sin vilja?

— Släck, o Herre hans själ! Ty dess eld lyser där blott för öde tundror, och tundrornas drivor smälta ej bort för hans själs eld, och ensamhetstrånadens svarta skyar försvinna ej från hans själ som röken försvinner från eldens anlete!

— Jag hade en kamrat... mycket ung var han, då han gick förlorad. En gång var han på väg till mig, men — han tyckte för mycket om raka vägar, och så hände det, att han utan att vika in till mig for direkt dit, där han nu lever och därifrån han aldrig vänder åter...

— Han bodde tillsammans med sin gamla mor. Hon var då för tiden sextiotre år, och döden lurade bakom ryggen på henne. Jag väntade honom — jag väntade länge. Och så fick jag på samma dag å ena sidan underrättelse om, att han ej mera skulle komma till mig, och å andra sidan ett brev från hans mor, vari hon frågade, om han inträffat hos mig, och som bad mig skydda honom till kropp och själ och skriva till henne, hur vi tillbragte vår tid, hur han trivdes o. s. v.

— Jag läste brevet och såg henne framför mig, denna mor, sådan jag kände henne — sjuk, skröplig, med milda ögon, som endast lyste av gränslös kärlek till sonen... Hela hennes bräckliga livs mening låg i omsorgen om honom, i tankarna på hans lycka...

— Skall jag säga henne sanningen? frågade jag mig.

— Det ges en sanning, som är nödvändig för människan, som med blygselns låga bränner bort smuts och gemenhet från hennes hjärta — och leve den!

— Och det finns en sanning, som träffar människans hjässa som ett klubbslag, som krossar och dödar hennes lust att leva — och död åt den!...

— Om jag säger denna mor, att hon förlorat sin son för alltid, så dödar jag henne på stället — i bästa fall... Men om hon ej dör av denna eländiga och förfärliga sanning, så försvinner all mening ur hennes liv, och hennes sista dagar förgiftas av en outhärdlig smärta och ett fruktlöst lidande... I tjuguåtta långa år, fulla av möda och kval, har hon utan att någonsin förtröttats hägnat och betryggat sin sons dagar, och nu, kort före hennes död, har man fråntagit henne hennes enda tröst — lyckan att veta, att hennes son vuxit upp och snart står stark även utan sin mor, sitt forna stöd, rustad för kampen med livet och redo — så tror hon — att ur denna kamp utgå som segrare... Men om jag säger henne — han är besegrad?...

— Nej, jag ljuger hellre!

— Och i tre månaders tid, ända till hennes dödsdag, skrev jag till henne brev med hennes sons handstil, börjande dem alla med orden: "Min egen älskade mamma..."

— Hon svarade mig med långa epistlar, i vilka hon bevisade, hur nödvändigt det var att gå med ylle närmast kroppen, och bevisade detta med större vältalighet och trosglöd än Luther bevisade sanningen av sina teser. Jag berättade för henne med hennes sons tunga, hur härligt bra han trivdes, beskrev utförligt hans små segrar i studie- och sällskapslivet, rättade mig å hans vägnar efter alla hennes önskningar, följde alla hennes råd, var öm, uppmärksam, lycklig.

— Och hon skrev till mig jublande:

— Min egen präktige gosse! Aldrig har du varit så snäll och rar som nu i dina brev till mig. Tack, min älskade gosse, för att du riktar mina sista levnadsdagar med ditt rena hjärtas skatter!

— Jag bredde på av min fantasis färger och skrev till henne, hur skönt det var att leva, när man har en så beundransvärd liten mor. Och hon svarade mig med att skildra, hur skönt det var att dö, då man ägde en så präktig och lycklig son...

— Och hon dog i tron, att hennes son var lycklig... medan han satt fängslad någonstädes på vägen mot tundrorna...

— En vacker historia?

— Synd bara, att den är — uppdiktad av mig.

—::—

NORDISKA HANDELSBANKEN

STOCKHOLM GÖTEBORG MALMÖ

130 AVDELNINGSKONTOR

Emottager insättningar mot högsta gällande ränta.

Uthyr brand- och dyrkfria förvaringsfack.

Förmedlar köp och försäljning av aktier och obligationer.

Emottager mot billig avgift (s. k. öppen deposition) alla slags värdehandlingar. Avkastning redovisas omedelbart till deponenten.

Emottager till förvaring i kassavalv (s. k. sluten deposition) förseglade lådor, konvolut o. dyl.

KAFFE.

En nyhet av utomordentlig betydelse för den kaffeköpande allmänheten inför jag i Göteborg samtidigt som jag inflyttar i nya affärslokaler.

Allt kaffe rostas i min försäljningslokal i ny, modern rostningsmaskin av amerikansk modell. Varje stund på dagen kan Ni erhålla kaffe direkt från rostmaskinen. Ni ser vad som rostas och vet vad Ni får.

Nyrostat kaffe ger högsta valutan för utlagda pengar — mesta arom. Mina priser äro utan konkurrens.

Övertyga Eder själv genom ett besök.

A. G. LUNDEVALL

Södra Larmgatan 6 (mitt för Trädgårdshallen)

Haglund & Svensson

Vallgatan 28 **KAPP-MAGASIN** Tel. ..1330

Nyheterna för våren inkomna.

Stilfulla modeller.
Goda tyger.
Förstklassigt arbete

Goda inköp

av Konserver rökt Lax, rökt Ål, Räkor m. m. i N:o 55. Smör, Ost, Långedragsbröd i N:o 60.

Bazar Alliance.

Tel. 4570 till båda butikerna.

Alla varor av bästa beskaffenhet.
Butikerna närmast ing. från Bazargatan.

A. MAGNUSSON

BERTHA ANDERSON

15 Korsgatan, Göteborg.

Stort urval av vackra **Ylletyger, Viyella** i ylle och bomull, **Bomullsflaneller.** Handvävda, färgäkta **Bomullstyger, Hvita Väfnader,** bästa fabrikat. **Strandkoftor, Lahmans Tricotunderkläder, Strumpor, Underkjolar, Snörliv, Reformliv, Näsdukar, Allmogegardiner,** stort urval, **Möbeltyger, Borddukar,** stor sortering, vackra mönster, **Linneduktyger,** bästa fabrikat. **Handdukar, Sängtäcken, Filtar, Sticktäcken. Prima Ylle- och Bomullsgarner.**

Å helt stycke 10 %, samt å stufvar. - Till Tricotstickerskor lämnas rabatt å garner.

Morgonmålet

är ett av dagens viktigaste mål. Detta faktum har ej ännu helt ingått i allmänna medvetandet. Ännu är det rätt vanligt att dagens första måltid utgöres av en kopp kaffe med eller utan dopp, vilket är fullkomligt felaktigt. Kaffe i en tom mage irriterar denna och påverkar menligt hela nervsystemet.

Ät

varje morgon en tallrik havregrynsgröt! Denna ger magsäcken ett lätt morgonarbete, skänker åt nerverna lugn och åt hela kroppen ett allmänt välbefinnande. Det bästa är alltså

gröt av svenska havregryn

Färdigsydda Damunderkläder
Välsytt och billigt.
Beställningar mottagas.
Anna Edstrands Vitvaruaffär
Magasinsgatan 9. Tel. 8292.

KOL VED COKES

C. N. ANDERSSON
Tel. 2780, 6972, 10849. Göteborg.

Fruar!
Vill Ni glädja Edra män så köp
SPISBRÖD
från
Göteborgs Ångbageri
ty det är främst i skörhet o. smak

BREVLÅDA.

I. K., Kphmn. Prenumerationen utgår ej förrän den 1 juli. — Cheer up! Den danska kronan stiger nog och vackert väder kan väntas. Redaktionen hälsar!

L. H. Man kan inte alltid skriva lovsånger. Livet är inte sådant och inte människan häller. Det är mycket att vrida rätt för intresserade.

Fru S. W., R. G—l, E. S—z, B. G. Vi måste låta detta kapitel vila en liten tid.

Till våra kvartalsprenumeranter. Om ni inte få nästa n:r av Kv. T. beror det på att er prenumeration gått ut.

Sappho. Vi kunde finna oss i att Ni rimmar "hund" på "grund" och "tak" på "rak", men när Ni låter "måst" rimma på "prost" och "krabat" på "sabbat" tro vi ej att Ni fått den rätta gåvan. Förlåt!

H—r S—n, Örebro. För långt för oss.

Beundrare. F. n. Alexandersgatan 16, Hälsingfors.

—::—

Arla Mjölk

Distribution på glasflaskor.
Tel. 40781, 45699

Ensamjungfrur,

Hushållerskor,
Kokerskor,
Husjungfrur,
Barnjungfrur,
Barnhusor,
Passflickor m. fl.
erhålla goda och förmånliga platser nu **genast**, den 1:ste eller 24 April genom

Göteborgs stads Arbetsförmedling

Manl. avd. öppen 7 fm.—7 em.
Kvinnl. avd. öppen 9 fm.—7 em.

OBS.! All platsförmedling är avgiftsfri.

färgen. Helt nyligen hade Henry visat honom detta nya förvärv och demonstrerat dess utmärkta egenskaper. Vid slutet av vägen, där denna åter löpte in i skogen och blev så smal att trädtopparna å ömse sidor bildade ett tak över densamma, stannade bilen, och två personer stego ur. Fiedler, som hade god syn, kände tydligt igen Julie Wiesners vitskimrande hår och sirliga gestalt... men mannen bredvid henne?... Wiesner var det icke! Han var betydligt spensligare byggd än denne, mörk, ... ja, visst var det...

I detsamma vände bilen och skymde utsikten för Fiedler, och då den rullade bort, hade de båda redan vikit av in på en skogsstig och kunde ej längre ses.

Fiedler reste sig upp. — Henry! — alltså ändå! Var detta de "sammanträden", som så ofta höllo honom borta vid tedags? — Elisabeth levde alltså i det rika van der Borgkska huset blott såsom hustru till skenet för att lugna skandalsjuka själar, under det att Henry alltjämt hängav sig åt sin passion.

Fiedlers rättrådiga natur uppreste sig mot denna tanke, vilken föreföll honom alltför otrolig. Ett par gånger for han med handen över pannan och håret... Om hon visste det, hur skulle hon inte då lida! Hon visste det nog icke, men hennes känsliga natur anade det säkert. Därför, av instinktivt självförsvar, var det som hon visade sig så inbunden gent emot mannen. Att sådana kvinnor, som hon, vilkas renhet och kyska livskraft borde omhägnas och skyddas som den dyrbaraste klenod, alltid skola råka i händerna på sådana män! Men hon måste komma bort från detta, hennes väsens vackra klarhet skulle grumlas, hennes rena kraft förslösas till ingen nytta..., bort, och han ville visa henne vägen. Nu skulle han inte längre frukta någonting, inte längre kuva och hålla tillbaka sina känslor, nu ville han vara hennes vän och beskyddare, och efter skilsmässan — — —

Under tiden gick Julie Wiesner vid Szagadys arm allt djupare in i skogen på smala, igenvuxna stigar. Den van der Borgkska bilen hade hon listigt lurat sig till under förevändning, att den måste undergå en nödvändig reparation. Och nu kämpade hon borta i skogen med den hetblodiga, men försiktiga ungraren, som halvt önskade, halvt fruktade hennes sällskap, men inte alls ville binda sig för någon slutgiltig uppgörelse.

Men då de båda åter döko upp ur den skumma småskogen, hade hon segrat, dag och timma för den gemensamma avresan var fastställd, och ur hennes ögon lyste det av triumf.

———

VIII.

Översättningsarbetet gick, tack vare Elisabeths begåvning och iver, fortare framåt, än man först trott. Redan i tredje veckan var man vid slutet.

Vid en trioafton, vid vilken Fiedler, som nu för det mesta stannade kvar vid dessa, även var med kom det till ett livligt meningsutbyte rörande barocken. Grün roade därunder mycket de andra tre med sin stränga kritik över denna stil, för vilken han uttalade sitt djupa förakt.

Några barockfigurer i stadsparken, vilkas väl kraftiga lemmar, utan tvivel verkade groteska, betecknade han som "fläskklumpar". För gudar, som se ut som den starke mannen i marknadstältet betackade han sig o. s. v.

Fiedler påpekade då några vackra barocksaker, som också funnos att se i staden. Ett gravvalv i gamla Friedhof, en portal i domstolsbyggnaden, en brunn i gamla rådhusgården. Grün visade inte den ringaste lust att se på dessa saker, för att därigenom få en annan och fördelaktigare uppfattning. Men Elisabeth, som inte hört talas om dessa stadens konstskatter förut, sade ivrigt:

— Det måste jag gå och se och det riktigt grundligt. Nu hittar jag nog någorlunda vägen.

— Får jag inte föra er dit, fru van der Borgk?

— Jo, herr doktor, det vore utmärkt, och en så vänlig och tacksam blick nådde honom, att han rodnade.

— När?... sade han dröjande, när skulle ni kunna ha tillfälle — —

— I morgon bittida är ju den näst sista repetitionen för tablåerna, på fredag är von Riesslers matiné, som jag inte får försumma. Men lördag, om det är vackert...

— Alltså lördag förmiddag; hur dags och var skola vi träffas?

— Under lövvalvet klockan 10.

Under det de talade, sutto de på divanen i van der Borgks rum. Denne stod framför skrivbordet bredvid Grüns stol och visade honom en just nu på hans förlag utkommen cellosonat, som han lagt åsido för Grüns räkning.

Under det att Grün intresserad höll sitt stora huvud böjt över nothäftet, gled Henrys blickar åter och åter till paret i soffan. Han såg Fiedlers rodnad, såg det fina minspelet kring hans mun, då han talade med en viss långsamhet och uppfångade till sist orden:

— Alltså under lövvalvet...

(Forts.).

—::—